

Rokotusreaktiot

Rokotuksen jälkeenhän koira voi saada monenlaisia oireita; oksentelua, väsymystä, kuonon/pään turpoamista, kuumetta, ripulia jne. Oireet voivat tulla välittömästi tai vasta viikonkin kuluttua rokotuksesta. Rokotusreaktiot ovat useimmiten harmitonta, mutta rokotuksen laukaisema anafylaktinen shokki voi jopa johtaa kuolemaan. Kaiken lisäksi on myös olemassa koirarotuja (pinseri, amerikancockerspanieli) joilla tavataan keskimääräistä useammin vakavia hoitoa vaativia rokotusreaktioita.

Rokotusten aiheuttamista rokotuskomplikaatioista on

Eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa tehty syventävien opintojen tutkielma. Seuraavassa lyhyt yhteenveto (& joitakin omia kommentteja) **Jaana Hillgenin & ELK Marjatta Koiviston** syventävistä opinnoista.

Rokotusten jälkeiset oireet voidaan karkeasti jakaa kahteen ryhmään; immunologisiin ja ei-immunologisiin.

1. Immunologiset reaktiot

Rokotuksella pyritään "herättämään" koiran oman elimistön vastustuskyky taudinaiheuttajia kohtaan. Immunisoimaan koira tiettyä taudinaiheuttajaa vastaan. Joskus kuitenkin elimistö "ylireagoi" joko rokotteesta olevaa rokotantigeeniin tai rokotteesta mukana olevaan lisä- tai apuaineeseen. Immunologinen reaktio voi johtua paitsi edellä mainitusta yliherkkyydestä myös autoimmunitetista (=elimistönpuolustusjärjestelmän epänormaalin voimakas reaktio itseään vastaan).

Yliherkkyysoireet voi olla spontaani eli ilmaantua kun elimistö kohtaa reaktion aiheuttaman ensimmäistä kertaa (esimerkiksi kun pentu saa ensimmäisen rokotteen) tai yliherkkyysoireet voi kehittyä vähitellen, niin että koira reagoi vasta useampien rokotuskertojen jälkeen. Yliherkkyysoireet jaetaan neljään eri tyyppiin. Näistä osa aiheuttaa reaktion jopa muutamassa minuutissa (esim. oksentelua) toiset muutaman tunnin sisällä (esim. naaman turvotus) ja jotkut useamman päivän kuluttua (pistoskohdan turvotus & punotus). Koiralle voi tulla yleisoireita kuten oksentelua, ripulia, heikkoutta tai hengitysvaikeuksia. Paikallisreaktioina voi esiintyä myös ns. "blue eye" -tulehdusreaktio silmässä

Hyvin immunisoitu koira voi saada tehosterokotuksesta anafylaktisen shokin, joka on erittäin harvinainen yliherkkyyden muoto. Se ilmenee heikkoutena, hengitysvaikeutena, oksenteluna, ripulina, limakalvojen kalpeutena, tajuttomuutena tai jopa kuolemana tavalisesti tunnin sisällä rokotuksesta. Anafylaktisen shokin hoito vaatii välitöntä eläinlääkärin apua. Mikä tahansa rokotteen osa voi aiheuttaa anafylaktisen shokin, niinpä seuraavalla rokotuskerralla tulisi käyttää eri rokotetta.

Jos koiralla on muita allergioita tulisi ne rokottaa silloin kun altistus on pienin (esim. siitepölyallergikot talvella) jotteivät yliherkkyydet pahentaisi toistensa oireita.

Rokotusten aiheuttamiin yliherkkyysoireisiin voidaan hoitona käyttää kortisonilääkitystä.

2. Ei-immunologiset reaktiot

Ei-immunologiset paikallisreaktiot kuten rokotuskohdan kutina, turvotus ja punotus sekä jonkin ajan kuluttua pistokohdassa tunnettavissa olevat patit ovat varsin yleisiä samoin varsinkin pennuilla esiintyy melko yleisesti muutaman päivän kuluttua rokotuksesta lievää kuumeilua, väsymystä ja ruokahaluttomuutta. Oireet menevät itsestään ohi päivän parin kuluttua.

Kantaville nartuille annetut elävät rokotteet voivat aiheuttaa sikiöiden epämuodostumia tai abortteja. Jos kantavan nartun rokotus on aivan välttämätöntä pitäisi käyttää tapettuja rokotteita. Turvallisinta on kuitenkin rokottaa narttu joko ennen astutusta tai synnytyksen jälkeen.

Erittäin harvinainen rokotuksen aiheuttama sivuvaikutus on aivo-/aivokalvontulehdus. Tapauksia on raportoitu ainakin rabies ja penikkatauti rokotusten jälkeen. Aivotulehduksia esiintyy sekä immunologisia että ei-immunologisia. Immunologisiin auttaa usein kortisonilääkitys, kun taas ei-immunologiset vastaavat huonosti hoitoon ja johtavat lähes aina kuolemaan.

Ei-immunologisen aivotulehduksen taustalla on arveltu voivan olla esim. piilevä virusstartunta (pennulla on piilevä parvovirusstartunta ja sille annetaan penikka- tautirokote), rokoteviruksen taudinaiheuttaja kyky (elävät rokotteet), autoimmuunisairaus tai immunosuppressio (esim. jatkuva kortisonilääkitys vaikuttaa ihottuman vuoksi). Tyypillisiä oireita ovat täpörytöt, krampit tai käytösmuutokset esim. aggressiivisuus.

Lieviä rokotusreaktioita esiintyy siis melko usein, vakavampia onneksi hyvin harvoin.

Kun viet koiran rokotukselle muista seuraavat asiat:

- vain terve koira voidaan rokottaa, ripulit, yskät jne. pitää hoitaa ensin kuntoon
- madota koira noin viikkoa ennen rokotusta
- kerro eläinlääkärille jos koiralla on jatkuva lääkitys jonkin sairauden hoitoon
- älä jätä koiraasi yksin välittömästi rokotusten jälkeen, vaan seuraa mahdollisia yliherkkyysoireita
- muista että vaikka koira ei olisi oireillut aiemmin rokotteille saattavat oireet silti tulla nyt
- jotkut rokotteet nostavat kuumeen vasta noin viikon kuluttua, koira ei siten kannata rokottaa juuri näytellyä, matkaa tms. edeltävällä viikolla
- muista että vasta-aineiden nousu kestää noin pari viikkoa rokotuksesta eli rokotus ei heti takaa täyttä suojaa
- huolehdi säännöllisistä rokotuksista.

Marja Kosonen

(Lainaus: Chihuahua 5196)